

Motion till riksdagen 2020/21:2061

av **Mathias Tegnér m.fl. (S)**

Om konsumtionsbaserade klimatmål

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av konsumtionsbaserade klimatmål och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

När världens länder 2015 enades om det som kom att kallas Parisavtalet, så var det ett avtal under galgen. Det globala klimatavtalet kunde undertecknas för att forskare, folk-rörelser och andra under många år har satt press på politiker om handling. Avtalet stipulerar att den globala temperaturhöjningen skall hållas väl under 2 grader förindustriell nivå med 1,5 grad som mål.

Ska det vara möjligt behöver vi människor halvera våra utsläpp ungefär vart tionde år. Det är en minskningstakt som vi inte är i närheten av idag. FN:s klimatpanel IPCC meddelade i sin rapport för 2018 att det fortfarande går att nå 1,5-gradersmålet, även om det krävs snabba och långtgående åtgärder. I ljuset av denna rapport är det viktigt att vända på alla stenar för att minska utsläppen av växthusgaser. En viktig del av detta är att alla människor och i detta fall svenskar blir medvetna om sitt eget koldioxidavtryck. Om medvetenheten inte ökar, så finns det en risk att vi tar felaktiga beslut. Vi behöver alla dra åt samma håll. Det är faktiskt en av Parisavtalets stora framgångar, just den breda enigheten. Kort sagt att alla drar åt samma håll. Klimatfrågorna är alltför viktiga för att bli slagträ i den politiska debatten.

Det gör inget om Sverige går före, men framförallt behöver vi bära vår del av bördan. Utvecklingen i Sverige går åt rätt håll, men vi håller inte den takt vi behöver om vi ska bära vår del av bördan. Vi kan inte peka ut USA, Indien eller Kina som klimatbovar, om vi inte tar vår del av ansvaret. Just nu minskar inte de svenska utsläppen i den takt som behövs, vilket innebär att vi behöver göra mer.

En viktig fråga, just kopplat till medvetenheten, är hur vi kan utveckla utsläppsmålen från att inte bara mäta produktionsbaserade utsläpp, som är den rådande normen idag. Produktionsbaserade mål innebär att Sverige sätter mål för att minska utsläppen för saker

som produceras inom landets gränser. Detta angreppssätt är i många avseenden logiskt, då dessa utsläpp är de som vi direkt kan påverka. Samtidigt är en brist med produktionsbaserade mål att vi inte mäter de totala utsläppen som är en konsekvens av vår egen, inhemska, konsumtion. I en globaliserad värld räknas således inte de utsläpp med som är en konsekvens av våra köp som har producerats utanför landets gränser. Naturvårdsverket skriver följande på sin hemsida om denna logik: ”En stor andel av Sveriges konsumtion tillgodoses av import, samtidigt som vi har en stor export. I de konsumtionsbaserade utsläppen av växthusgaser ingår utsläpp av svensk konsumtion som orsakas utomlands. De konsumtionsbaserade utsläppen kompletterade de territoriella utsläppen genom att spegla Sveriges befolknings totala påverkan på klimatet.”

(<https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Klimat-och-luft/Klimat/Tre-satt-att-berakna-klimatpaverkande-utslapp/Konsumtionsbaserade-utslapp-av-vaxthusgaser/>)

Samtidigt ska sägas att frågan om konsumtionsbaserade mål inte är lätt. Det finns inget lätt sätt att räkna och därmed ingen given standard. Därför bör dessa mål vara ett komplement till befintliga mål. Däremot får inte problemen att räkna innebära att vi inte försöker, ty produktionsbaserade mål är enklare att mäta men träffar inte vilka delar av världen som driver handlingsmönster som leder till utsläpp.

Om vi tittar på svenskarnas konsumtionsbaserade utsläpp, så handlar det om cirka 11 ton per år, vilket är nästan dubbelt så högt per capita som produktionsbaserade. Det är inte märkligt i en globaliserad värld, men det är viktigt att vi arbetar för att sänka klimatutsläppen oavsett mått. Troligen måste utsläppen minska till 1–2 ton per år fram till 2050, om vi ska klara 1,5-gradsmålet. Således räcker inte att Sveriges utsläpp inom riket minskar, utan vi måste också minska dem som uppstår på grund av det vi konsumerar. Ska vi uppnå detta måste utsläppen mätas och mål sättas upp för att de ska minska. Därför behöver samtal föras kring hur vi i framtiden kan komplettera dagens mål med någon form av konsumtionsbaserat mål inom ramen för det klimatpolitiska ramverket.

Mathias Tegnér (S)

Hanna Westerén (S)

Marlene Burwick (S)